

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА НА СПЕЦИАЛНОСТ

„БИОЕТИКА, ОБЩЕСТВО, КУЛТУРА“

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „МАГИСТЪР“

С ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: „ФИЛОСОФ, ЕКСПЕРТ ПО ИЗСЛЕДВАНИЯТА В
ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОТО ПОЛЕ НА БИОЕТИКАТА“

УТВЪРЖДАВАМ:

/проф. д-р Р. Младенов/

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата квалификационна характеристика определя знанията, уменията, компетенциите, качествата и възможната реализация на студентите, завършили специалност „Биоетика, общество, култура“ за ОКС „магистър“.

Срок на обучение: една година, два семестъра

Форма на обучение: редовна

Обект на професионалната дейност: изследователски, научни и приложни структури; държавни и неправителствени организации в областта на образователните, социалните и здравни политики; държавни, общински, частни училища, обслужващи звена от системата на МОН и други институции с образователни функции; подпомагане и консултиране на хора с увреждания, на маргинализирани и уязвими групи.

Аспекти на професионалната дейност: изследователски, експертни, образователни, възпитателни.

2. КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Магистърска програма **Биоетика, общество, култура** стартира през учебната 2022/2023 година във Философско-историческия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Учебният план е утвърден от АС на ПУ (протокол №26/31.01.2022) и ФС (протокол № 157/15.11.2021). Квалификационната характеристика е неразделна част от плана и уточнява професионалната квалификация на завършващите програмата.

Магистърската програма се администрира от катедра „Философия“ (ФИФ). В екипа са включени изследователи и от други звена на ПУ, от Националния център за обществено здраве и анализи, преподаватели от Софийския университет, Университета на Дънди (Шотландия) и Българската академия на науките, както и специалисти от практиката – от неправителствения сектор и от Държавната психиатрична болница „Св. Иван Рилски“.

3. ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Получилите квалификацията „ФИЛОСОФ, ЕКСПЕРТ ПО БИОЕТИКА“ (2633.6004) могат да се реализират като:

- изследователи в широкото интердисциплинарно поле на биоетиката, което традиционно е пресечна точка на философия, теология, право, природни науки, медицина, а днес все повече се отваря и към икономика, социология и антропология, епидемиология, психология, социална работа
- изследователи, наблюдаващи и анализиращи ефектите на научните и биотехнологични иновации, както и на правните им регулации, върху актуалните социални и здравни политики на контрол и управление на феномени като: продължителност и качество на живота; социална уязвимост, заболяемост, смъртност, раждаемост и др. (или обобщено казано „биополитики“)
- експерти по дейности за активно приобщаване в системите на образованието, социалната подкрепа и услуги, общественото здраве и културното включване, на неформалното и гражданско образование
- експерти в организации – държавни, неправителствени, синдикални – ангажирани с анализи, регулации и управление на политики, работещи в областта на социалните и здравни услуги
- експерти-медиатори и анализатори на социални конфликти, изследователи и консултанти в агенции за закрила и институции за подпомагане на уязвими граждани, на деца в неравностойно положение и потенциален риск
- експерти в медийните отдели, наблюдаващи социалните и здравни политики, но и неизбежните им дисбаланси на общинско и национално ниво
- консултанти и застъпници (в това число и пред публични институции) на граждани и граждански общности, на неправителствени организации и частни инициативи във връзка с отнети или ограничени техни права, свързани с личностна идентификация, със здравен или социален статус
- изследователи, консултанти и застъпници в сферата на живота с увреждане – утвърдена академична област (disability studies) в множество чуждестранни контексти, сдвоена със специфичен тип социална и пациентска гражданска активност, която в България все още очаква своето експертно разгръщане и трансфер на експертиза и добри практики

4. ТЕОРЕТИЧНИ ЗНАНИЯ И ПРАКТИЧЕСКИ УМЕНИЯ, ПРИДОБИТИ ПО ВРЕМЕ НА ОБУЧЕНИЕТО

По време на обучението си студентите получават:

- едновременно по-широка и по-задълбочена подготовка във връзка с дебатите около „тежките“ въпроси на болестта и здравето, на остаряването и умираването, на раждането и подпомагането му, на съответните биотехнологии и институции, ангажирани с усилването и регулацията на тези процеси
- увереност при ориентиране по болезнено оголените (по настоящем особено радикално от COVID-19) философски и биоетични дилеми, отдавна познати, но досега удобно скривани за широката публика зад стените на болниците и фармацевтичните компании, в тишината на индивидуалното страдание или в кабинетите на експертите, които взимат решенията относно финансирането, организирането и промотирането на общественото здраве
- примери за образцово критическо обосноваване и предаване на научни, културни и социални традиции, създаващи модели на отговорно и решително гражданско поведение
- умения за релевантна употреба на основните понятия и аргументативни схеми в съвременната биоетика, наследени от класическото философстване, както и начините за изграждане на валидна аргументация, подпомагаща идентифицирането на грешки в собственото ѝ поле
- умения да видят и да приложат в практиката знания от различни научни региони с интегративен и интердисциплинарен характер; интердисциплинарна среда ще научи студентите да разпознават биоетическите дилеми, да мислят критично и да взимат решения контекстуално, т.е. информирани от един широк кръг дисциплини и характерната за тях емпирия
- чувствителност към конкретния социален, културен, интерперсонален контекст, основана върху доброто познаване на редица пряко свързани перспективи и практики като: историята на медицината, биополитиката и биотехнологиите, променящите се културни образи на болестта, трансформациите в ролята на „пациента“ и неговите права, социалният активизъм в тези сфери, сред които ярко се открояват движенията на хората с увреждания, с редки и хронични заболявания, с психиатрични диагнози
- умения за изследователска работа, отнасяща постиженията (но и ограниченията) на биоетиката към области като изследванията на социалното страдание, живота с увреждане (disability studies), недостигащите ресурси в медицината, генното инженерство, изкуствения интелект, фармакологичните средства за „усилване“ на човешката природа и т.н.

- непосредствен личен досег със системата на здравеопазване, с представители на лекарската професия и на уязвими групи, а също по-добра представа за правата на пациента, за неявните форми на власт, за начините, по които всеки от нас стигматизира и причинява страдание, без понякога да го осъзнава.

5. ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

След завършване на магистърската програма студентите:

- ще притежават освен базисни теоретични знания по философия, също и допълнителна широкопрофилна и интердисциплинарна подготовка по биоетика;
- ще разполагат с експертиза при справяне с биоетични предизвикателства, възникващи в множество полета на здравеопазването, правото, социалните грижи и услуги, като например асистирана репродукция, дилеми в началото на живота, грижа в края на живота, и т.н.;
- ще са способни да консултират граждани и публични институции относно предизвикателствата на подкрепата и възможностите, както пред гражданските инициативи, израстващи отдолу, така и пред държавно предоставяната грижа;
- ще умеят да изследват и диагностицират ефектите – персонални и социални – на биотехнологичните иновации и на политиките, управляващи различните форми на социално страдание и здравни кризи;
- ще могат самостоятелно или в екип да изпълняват аналитични, оценъчни и творчески задачи, и да работят по проекти, подпомагащи достъпа на граждани, уязвими групи и институции до социална подкрепа и здравна грижа;
- ще са в състояние да организират и провеждат обществени обсъждания на споменатите политики, да подготвят аналитично съдържание – доклади, становища статии др.;
- ще могат да кандидатстват в докторски програми на ПУ, както и такива на БАН и други български, европейски и чуждестранни университети, а също и да участват в различни форми на продължаващо обучение през целия живот;

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Квалификационната характеристика е в съответствие с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист" (ПМС № 162; ДВ, бр. 76/2002 г.). Тя е съобразена и с вътрешните нормативни актове на ПУ „П. Хилендарски“: Правилник за устройството и дейността; Правилник за образователните дейности; Система за оценяване и поддържане на качеството в Пловдивския университет.